

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ У РОБОТІ ПРАЦІВНИКІВ МИТНИХ ОРГАНІВ

Сьогодні Україна – важлива торговельно-економічна зона Європи, і, безперечно, даний фактор слід вважати головним, коли мова йде про необхідність підготовки фахівців для митних органів, діяльність яких спрямована на захист економічних інтересів держави, боротьбу зі злочинністю, забезпечення реалізації вимог митного законодавства країни. Тому слід розглянути професійну етику у роботі працівників митних органів [1].

Професійна етика – система конкретизованих моральних норм і принципів з урахуванням особливостей тієї чи іншої професійної діяльності людей. Професійна діяльність, об'єктом якої стають живі люди, утворює складну систему взаємоперехідних, взаємозумовлених моральних стосунків. До цієї системи належить перш за все: ставлення спеціалістів до об'єкта праці; стосунки спеціаліста з колегами; ставлення спеціаліста до суспільства. Необхідним є освоєння не лише професійно-етичних проблем, але й нормативної етики, ділового етикету, етики і моралі професійної діяльності працівників митних органів. Етично вихованим є працівник митного органу, якщо його дії узгоджуються з вимогами етики, її нормами та цінностями. Працівник митного органу має сумлінно виконувати свій професійний обов'язок, з повагою ставитися до інших працівників та громадян, які перетинають митний кордон, дотримуватись правил порядності.

Проблема етичного виховання працівників митних органів набуває особливої гостроти в сучасних умовах. З одного боку, складна соціально-економічна ситуація в Україні, вплив на її формування дестабілізуючих факторів, посилення соціальної напруги у професійному середовищі значно ускладнюють вирішення професійних завдань працівниками митних органів. З іншого боку, поступове реформування Державної митної служби України із суто професійної структури у правоохоронну, перехід до сучасних методів здійснення митного контролю та митного оформлення, потребують професійної підготовки працівників митних органів нової генерації, висувають нові вимоги щодо їх професійних, загальнолюдських, етичних, психологічних, педагогічних, інтелектуальних та інших якостей.

Поведінка працівників митних органів при виконанні професійних обов'язків, в побуті, в громадських місцях є вірний критерій їх морально-етичного складу, духовного багатства або, навпаки, бездуховності; етична культура працівників митних органів вкрай необхідна при застосуванні в професійної діяльності таких важливих категорій, тобто досягнення: гармонії у пізнанні професійного явища; професійного спілкування; гармонії у прийнятому професійному рішенні. Етична вихованість працівника митного органу – це перш за все людяність, це здібність бути серед людей людиною, це внутрішня інтелігентність, повага до іншого. Отже, мораль, етика, моральна свідомість, моральна діяльність, спілкування мають свої закони, котрі потрібно знати. Існують непорушні категорії, на яких базується митний етикет, це – обов'язок, відповідальність, справедливість, честь, гідність, совість які необхідні кожному працівнику митного органу.

Окремі аспекти етичної поведінки митника, у тому числі з питань митної справи, специфічні моральні вимоги, норми і принципи щодо працівників митних органів України врегульовано низкою нормативно правових актів, тобто можна визначити правові джерела етичної поведінки працівників митниць.

Нормативними актами, що визначають основу професійної підготовки фахівців митних органів є:

Конституція України [2],

Митний кодекс України (далі - МК України) [3],

Закон України «Про державну службу» [4],

Правила етики поведінки посадових осіб митної служби України [5] та інші нормативно-правові акти.

Особливе значення у професійній етиці митника має надання рекомендацій щодо підвищення рівня правової культури службовців митної служби України.

Особливості правової культури представників митної служби, як вважає Ю. М. Дьомін, полягають у підвищенні вимог до професійних і особових якостей службовців, підвищенні відповідальності посадові особи за порушення прав громадян та юридичних осіб, забезпеченні дотримання законів держави, посиленні контролю за виконанням державними службовцями посадових обов'язків [6].

Підвищення рівня правових знань і правової культури посадових осіб митних органів та їх професійного рівня необхідно здійснювати на основі проведення навчально-методичної роботи (курси, семінари, обмін досвідом, професійна атестація, підвищення кваліфікації).

Соціально адаптовані виходи з гострих, конфліктних ситуацій, що мають місце при переміщенні громадянами товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України вимагають відповідної етичної культури, володіння відповідними уміннями, гнучкості позицій як з боку громадян, так і з боку працівників митниці, що здійснюють митний контроль.

Отже, можна дійти висновку, що призначенням професійної етики митників є також дослідження конфліктних форм поведінки, і в зв'язку з цим – розкриття засобів розв'язання конфліктів, які мають місце у рамках цієї професії та розробка практичних рекомендацій з урахуванням конкретних історичних умов і суспільних завдань.

Варто підкреслити, що ефективну роботу в критичній ситуації визначають не лише стаж роботи у митних органах, знання працівником митниці норм митного законодавства, а й вміння адаптуватися у конфліктній ситуації й успішно виходити з неї.

Список використаних джерел:

1. URL: http://www.rusnauka.com/31_ONBG_2011/Gosupravlenie/4_96980.doc.htm
2. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. // Офіційний вісник України. 2012. № 32. Ст. 1175
4. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 р. № 3723-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 52. Ст. 490.
5. Правила етики поведінки посадових осіб митної служби України: затв. Наказом Державної митної служби України від 16.11.2009 р. № 1097
6. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc5/17.pdf>

Голуб Н. А., здобувачка вищої освіти 2 курсу гр. ЛС-201
Науковий керівник – Киселиця С. В., к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

КОРЕЛЯЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У сучасному глобальному світі кожна людина, незалежно від її спеціальності, повинна бути екологічно свідомою і екологічно культурною. Тільки в цьому випадку вона зможе реально оцінювати наслідки своєї практичної діяльності, взаємодії з природою. Тож актуалізується питання культурного природокористування. У загальному вигляді можна стверджувати, що екологічна культура – це система знань, умінь, цінностей та почуття любові до природи. Екологічно культурна особистість повинна мати екологічне мислення, тобто вміти правильно аналізувати та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки екологічних явищ та прогнозувати близькі та віддалені наслідки своєї діяльності.

Проблема формування екологічної свідомості особливо гостро виникла у ХХ столітті, коли людство почало усвідомлювати згубні наслідки своєї діяльності, що призвели до екологічної кризи. Її прояви ми можемо спостерігати в різних сферах життєдіяльності: забруднення навколишнього середовища, зникнення цілого ряду тварин і рослин, нераціональне використання природних ресурсів. Тоді ж активізувалися